

Verkeersongevallen 2018

SEH-bezoeken

Disclaimer

Bij de samenstelling van deze publicatie is de grootst mogelijke zorgvuldigheid in acht genomen. VeiligheidNL aanvaardt echter geen verantwoordelijkheid voor eventuele, in deze uitgave voorkomende, onjuistheden of onvolkomenheden.

Overname van tekst of gedeelten van tekst is toegestaan, mits met de juiste bronvermelding. Indien tekst gebruikt wordt voor commerciële doelstellingen dient altijd vooraf schriftelijke toestemming verkregen te zijn.

Privacy en gegevensbescherming

VeiligheidNL gaat zorgvuldig om met persoonsgegevens en behandelt deze vertrouwelijk. Zo worden persoonsgegevens alleen verwerkt door personen met een geheimhoudingsplicht en voor het doel waarvoor deze gegevens zijn verzameld. Daarbij zorgt VeiligheidNL voor passende beveiliging van persoonsgegevens.

VeiligheidNL behandelt uw persoonlijke gegevens conform de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) zoals deze sinds 25 mei 2018 geldt. Lees meer over onze privacy verklaring op www.veiligheid.nl/privacy.

Verkeersongevallen 2018

SEH-bezoeken

Rapport 818
Projectnummer 20.0012

Branko Olij
Henrike van der Does

Uitgegeven door
VeiligheidNL
Postbus 75169
1070 AD Amsterdam
www.veiligheid.nl

oktober 2019

1

Overzicht problematiek

1.1

Inleiding

Dit rapport geeft inzicht in de trends in verkeersongevallen van de afgelopen 10 jaar en in de problematiek rondom verkeersongevallen in 2018, met name met betrekking tot verkeersongevallen die hebben geleid tot letsel dat moest worden behandeld op een Spoedeisende Hulp (SEH) afdeling van een ziekenhuis.

Dit rapport is een verkorte update van de uitgebreide rapportage over verkeersongevallen in 2017¹. Een verantwoording voor de gebruikte cijfers en methode kan worden gevonden in het rapport Letsels 2017². Na een overzicht van de algemene verkeersongevallen problematiek wordt er binnen het rapport aandacht besteed aan SEH-bezoeken in verband met letsels na een verkeersongeval, uitgesplitst naar leeftijd, geslacht, verkeersdeelname, ongevalsscenario, letsel en kosten.

1.2

Omvang van de problematiek

In 2018 waren er naar schatting 123.000 SEH-bezoeken voor de behandeling van letsel door een verkeersongeval (Tabel 1). Dit komt overeen met ruim zes SEH-bezoeken per tien miljoen reizigerskilometers. De helft van de letsels werd als ernstig gedefinieerd, wat neerkomt op ruim drie SEH-bezoeken in verband met ernstig verkeersletsel per tien miljoen reizigerskilometers. Negentien procent (22.900) van de verkeersslachtoffers werd na behandeling op de SEH-afdeling opgenomen in het ziekenhuis. Het aantal dodelijke verkeersslachtoffers in 2018 lag op 678.

Tabel 1

Verkeersongevallen in 2018

	Aantal	Aantal per 10 miljoen reizigerskilometers ¹
SEH-bezoeken	123.000	6,40
SEH-bezoeken in verband met ernstig letsel ²	66.800	3,40
Ziekenhuisopnamen na SEH-bezoek ²	22.900	1,20
Verkeersdoden	678	0,03

Bron: Letsel Informatie Systeem 2018, VeiligheidNL; Onderzoek verplaatsingen in Nederland 2017, Centraal Bureau voor de Statistiek; Statistiek Verkeersdoden 2018, Centraal Bureau voor de Statistiek

¹ Reizigerskilometers zijn niet bekend voor 2018, daarom worden reizigerskilometers van 2017 gebruikt

² Andere parameter dan 'ernstige verkeersgewonden' zoals gehanteerd door Ministerie I&W

1.2.1

Trends

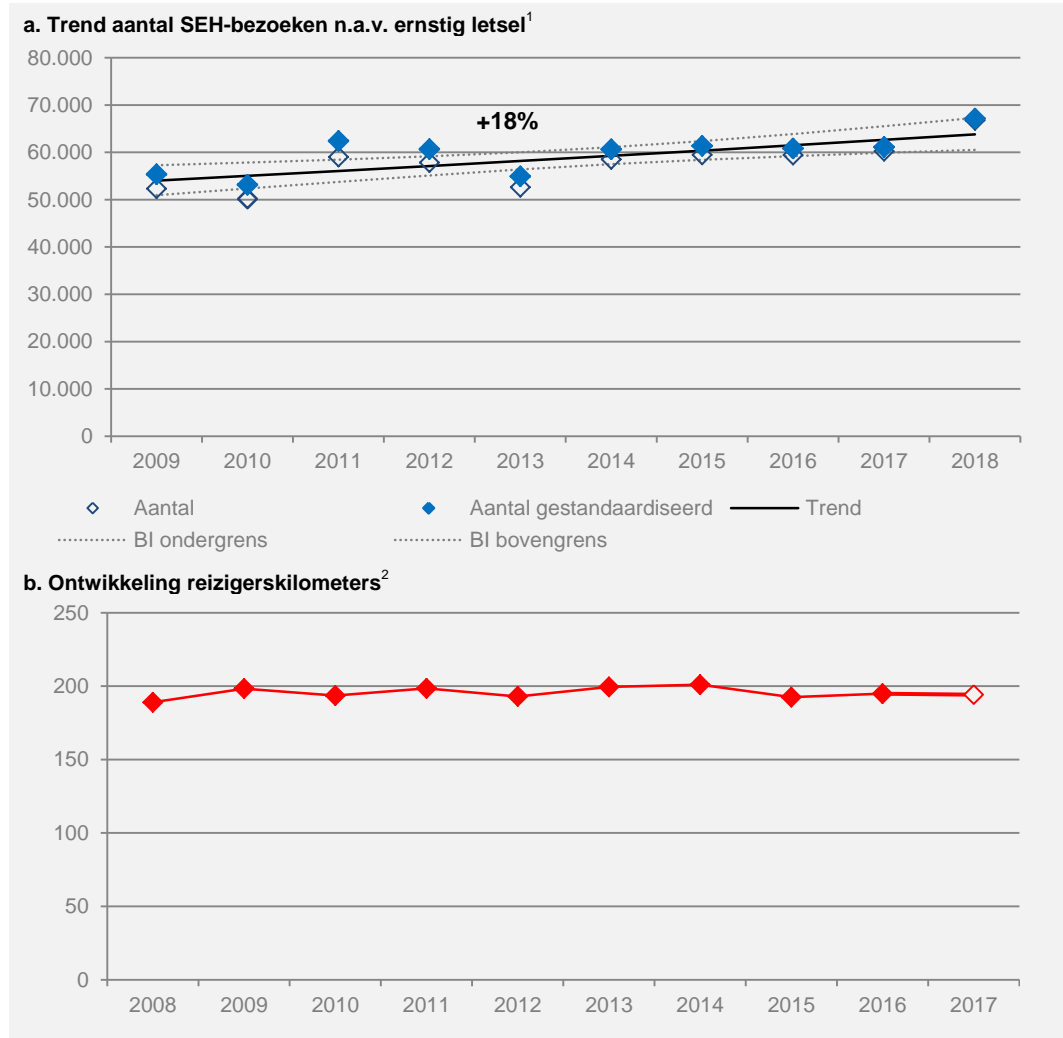
Om iets te kunnen zeggen over de ontwikkelingen van de problematiek rondom verkeersletsels wordt er gekeken naar het verloop in het aantal SEH-bezoeken in verband met *ernstig* letsel als gevolg van een verkeersongeval. In 2018 hebben er 66.800 SEH-bezoeken plaatsgevonden in verband met ernstig letsel. Dit aantal is het hoogste aantal in de afgelopen tien jaar (2009-2018). In de periode 2009-2018 is het aantal SEH-bezoeken in verband met ernstig letsel als gevolg van een verkeersongeval met achttien procent gestegen (Figuur 1a). Deze trend is gecorrigeerd voor veranderingen in bevolkingssamenstelling, maar niet voor eventuele veranderingen in reizigerskilometers. Het aantal reizigerskilometers is de laatste tien jaar minimaal

¹ H. van der Does, I. Krul, C. Stam, S. Nijman. Verkeersongevallen 2017 - Ongevalsecijfers

² C. Stam, B. Blatter. Letsels 2017 – Kerncijfers LIS Rapportage Kerncijfers letsels 2017

gestegen (Figuur 1b). De toename van het aantal SEH-bezoeken in verband met ernstig letsel door een verkeersongeval lijkt dus niet te zijn veroorzaakt door een toename van het aantal reizigerskilometers.

Figuur 1 Verkeersongevallen 2009-2018: Trend aantal SEH-bezoeken n.a.v. ernstig letsel en reizigerskilometers

Bron: Letsel Informatie Systeem 2009-2018, VeiligheidNL; Bevolkingsstatistiek 2009-2018, Centraal Bureau voor de Statistiek; Onderzoek verplaatsingen in Nederland 2008-2017, Centraal Bureau voor de Statistiek

¹ De trend is gecorrigeerd voor veranderingen in bevolkingssamenstelling, maar niet voor eventuele veranderingen in reizigerskilometers

² In miljard kilometers. Reizigerskilometers zijn niet bekend voor 2018, daarom worden voor 2018 reizigerskilometers van 2017 gebruikt.

2

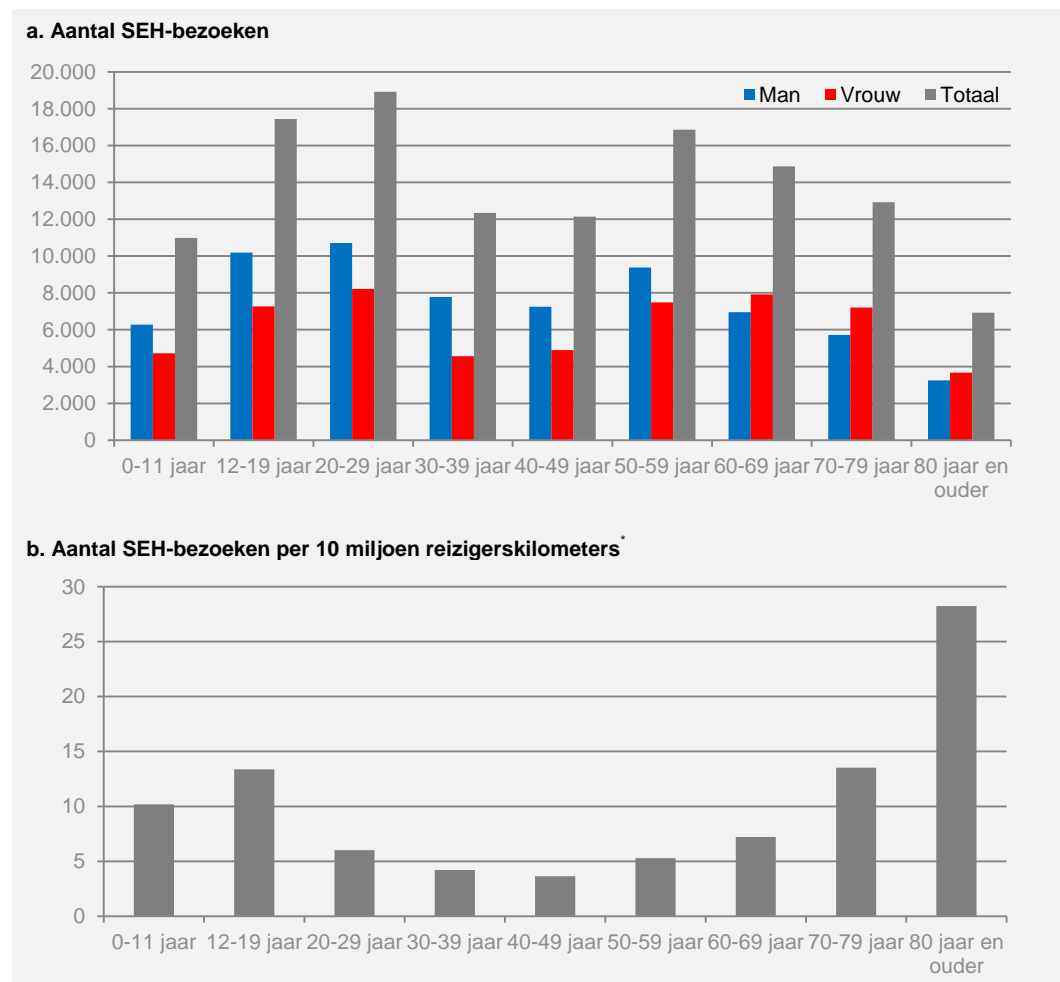
SEH-bezoeken

2.1

Leeftijd en geslacht

Figuur 3a toont het aantal SEH-bezoeken in verband met letsel als gevolg van een verkeersongeval, naar leeftijd en geslacht. Onder de slachtoffers tot en met 60 jaar die de SEH-afdeling bezochten, waren meer mannen dan vrouwen. Vanaf de leeftijd van 60 jaar waren de vrouwen in de meerderheid. De grootste groepen verkeersslachtoffers werden gevormd door 12- tot en met 19-jarigen (17.400), 20- tot en met 29-jarigen (18.900) en 50- tot en met 59-jarigen (16.900). Het aantal SEH-bezoeken in verband met letsel als gevolg van een verkeersongeval per 10 miljoen reizigerskilometers stijgt vanaf de leeftijdsgroep 40-49 jaar (Figuur 3b). Voor personen van 80 jaar of ouder is de kans op een verkeersongeval (aantal SEH-bezoeken per 10 miljoen reizigerskilometers) bijna acht keer zo groot als bij personen in de leeftijdsgroep 40-49 jaar.

Figuur 3 Verkeersongevallen 2018: SEH-bezoeken naar leeftijd en geslacht

Bron: Letsel Informatie Systeem 2018, VeiligheidNL; Onderzoek verplaatsingen in Nederland 2017¹, Centraal Bureau voor de Statistiek

¹ Reizigerskilometers zijn niet bekend voor 2018, daarom worden reizigerskilometers van 2017 gebruikt

2.2

Verkeersdeelname

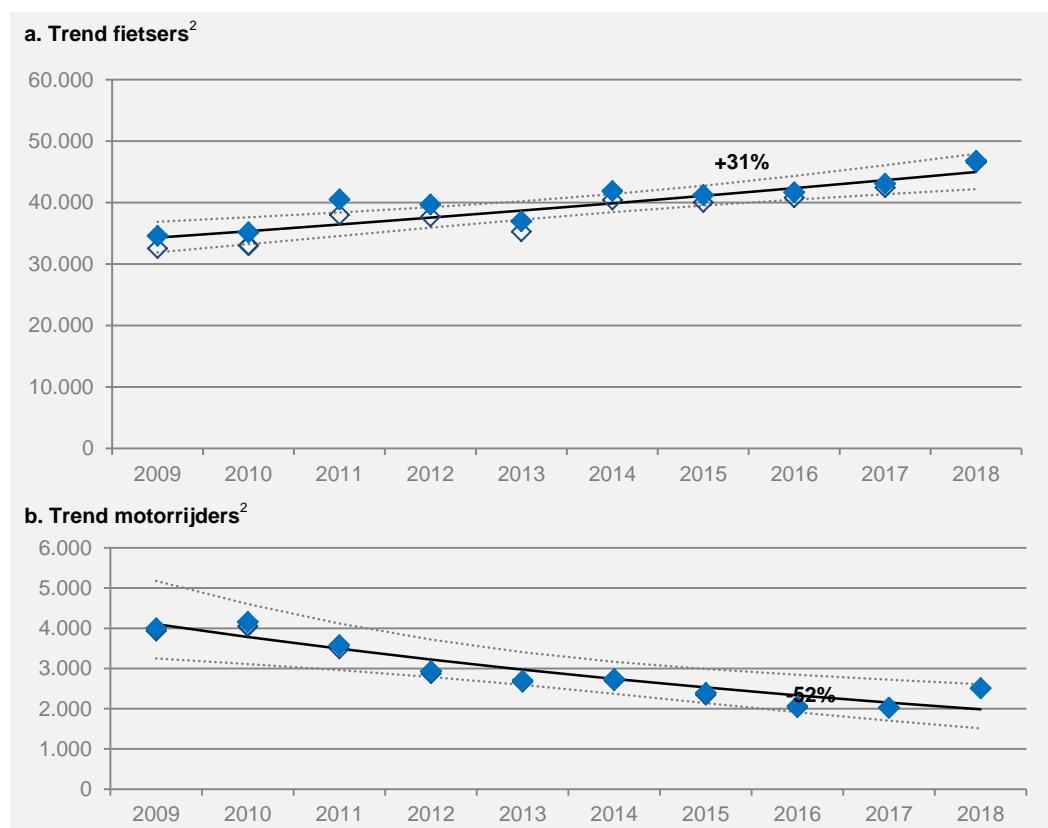
Wanneer gekeken wordt naar de verkeersdeelname, dan kan geconcludeerd worden dat de stijging van het aantal SEH-bezoeken in verband met ernstig letsel als gevolg van een verkeersongeval vooral verklaard wordt door een stijging van het aantal fietsongevallen. In de afgelopen tien jaar is er namelijk sprake van een significante stijging van het aantal SEH-bezoeken in verband met ernstig letsel bij fietsers van 31 procent (Figuur 4a). In 2018 waren er 46.500 SEH-bezoeken in verband met ernstig letsel als gevolg van een verkeersongeval bij fietsers; het hoogste aantal in de afgelopen tien jaar.

Daarentegen is er een significante daling (52%) in het aantal SEH-bezoeken in verband met ernstig letsel bij motorrijders (Figuur 4b). Overigens lijkt de daling aan het einde van de periode 2009-2018 te stagneren en het aantal SEH-bezoeken in verband met ernstig letsel is in 2018 weer hoger dan daarvoor. De toekomst zal moeten uitwijzen of de daling inderdaad stagneert.

Over de afgelopen tien jaar is er geen significante trend gevonden ten aanzien van het aantal ernstige letsels onder inzittenden van personenauto's en ook niet voor andere groepen verkeersdeelnemers.

In bovenstaande trends is gecorrigeerd voor veranderingen in bevolkingssamenstelling maar niet voor eventuele veranderingen in het aantal reizigerskilometers van fietsers, motorrijders enz.

Figuur 4 Verkeersongevallen 2009-2018; Trend aantal SEH-bezoeken n.a.v. ernstig letsel¹

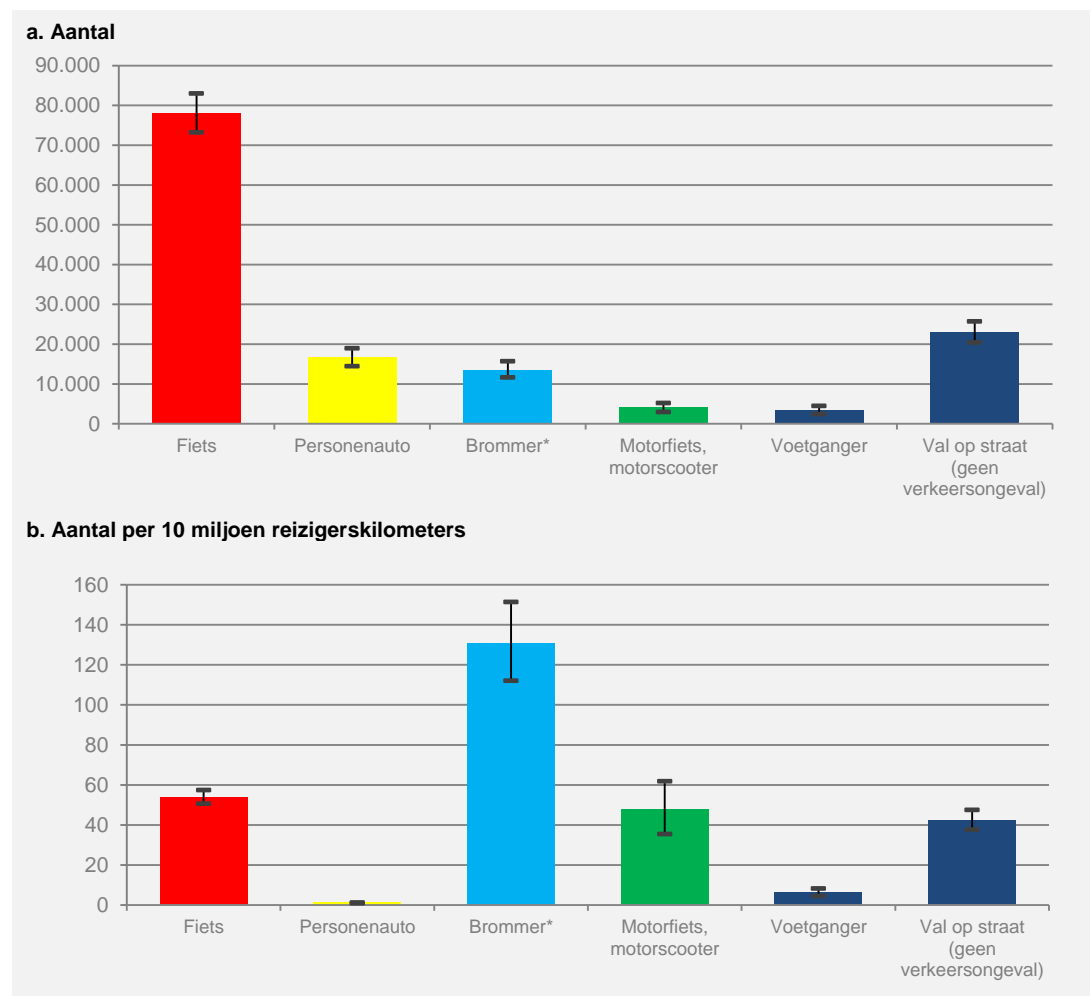

Bron: Letsel Informatie Systeem 2009-2018, VeiligheidNL; Bevolkingsstatistiek 2009-2018, Centraal Bureau voor de Statistiek

¹ Open symbool = Aantal / Gesloten symbool = Aantal gestandaardiseerd naar 2018 / Ononderbroken lijn = Trend op basis van gestandaardiseerde aantallen / Onderbroken lijnen = BI rondom trendlijn. Open symbool wordt (deels) overlapt door het gesloten symbool, waardoor het open symbool hier niet overal zichtbaar is.

De meeste SEH-bezoeken in verband met letsel als gevolg van een verkeersongeval in 2018 vonden plaats onder fietsers (78.000; Figuur 5a), op afstand gevolgd door inzittenden van personenauto's (16.700) en brommerrijders (13.600). Naast SEH-bezoeken als gevolg van een verkeersongeval, waren er ook veel SEH-bezoeken als gevolg van een val op straat (23.000). Deze valongevallen worden binnen LIS niet als verkeersongeval meegeteld. Wanneer de aantallen SEH-bezoeken worden afgezet tegen het aantal reizigerskilometers, dan lijkt het risico voor inzittenden van personenauto's relatief laag (1 per 10 miljoen reizigerskilometers), terwijl met name brommerrijders een hoog risico hebben om met letsel na een verkeersongeval op de SEH-afdeling terecht te komen (130 per 10 miljoen reizigerskilometers, Figuur 5b).

Figuur 5 Verkeersongevallen 2018; SEH-bezoeken naar verkeersdeelname

Bron: Letsel Informatie Systeem 2018, VeiligheidNL; Onderzoek verplaatsingen in Nederland 2017¹, Centraal Bureau voor de Statistiek

* Brommer, snorfiets, scooter, fiets met hulpmotor

¹ Reizigerskilometers zijn niet bekend voor 2018, daarom worden voor 2018 reizigerskilometers van 2017 gebruikt.

Uit onderstaande Tabel 2 blijkt dat slachtoffers in de leeftijdsgroep 12-19 jaar de meeste SEH-bezoeken in verband met letsel als gevolg van een fietsongeval hadden (10.300, 13%). Bij fietsers van 50-59 jaar en 60-69 jaar is het aantal weliswaar hoger, deze leeftijdscategorieën omvatten meer 'leeftijdjaren' dan de leeftijdscategorie 12-19 jaar. Onder bestuurder/passagiers van personenauto's waren de meeste slachtoffers in de leeftijdsgroep 20-29 jaar (4.800, 29%) en onder bestuurders/passagiers van brommers in de leeftijdsgroep 12-19 jaar (4.700, 35%).

Tabel 2 Verkeersongevallen 2018; SEH-bezoeken naar leeftijd en verkeersdeelname

	Fiets		Personenauto		Brommer ¹	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
0-11 jaar	9.100	12	800	5	100	<1
12-19 jaar	10.300	13	1.300	8	4.700	35
20-29 jaar	8.600	11	4.800	29	3.100	23
30-39 jaar	6.100	8	3.100	18	1.400	11
40-49 jaar	6.900	9	2.100	13	1.500	11
50-59 jaar	11.200	14	1.900	12	1.500	11
60-69 jaar	10.800	14	1.400	9	800	6
70-79 jaar	10.200	13	700	4	400	3
80 jaar en ouder	4.800	6	500	3	100	<1
Totaal	78.000	100	16.700	100	13.600	100

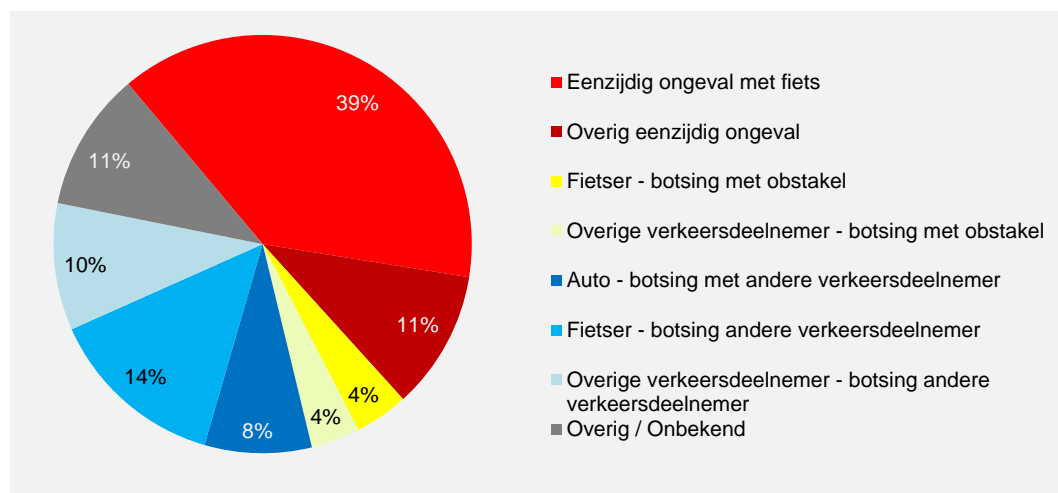
Bron: Letsel Informatie Systeem 2018, VeiligheidNL

¹ Brommer, snorfiets, fiets met hulpmotor

2.3

Ongevalsscenario

Figuur 6 toont het aantal SEH-bezoeken in verband met letsel als gevolg van een verkeersongeval naar ongevalsscenario. Van alle verkeersongevallen die tot een SEH-bezoek leidden, was 39 procent een eenzijdig ongeval met de fiets (47.700). Een eenzijdig ongeval is een ongeval waarbij er geen botsing was met een andere verkeersdeelnemer of met een obstakel. In 14 procent van de gevallen was sprake van een botsing van een fietser met een andere verkeersdeelnemer (17.100). Bij acht procent van de ongevallen botste een personenauto met een andere verkeersdeelnemer (10.200).

Figuur 6 Verkeersongevallen 2018; SEH-bezoeken naar ongevalsscenario

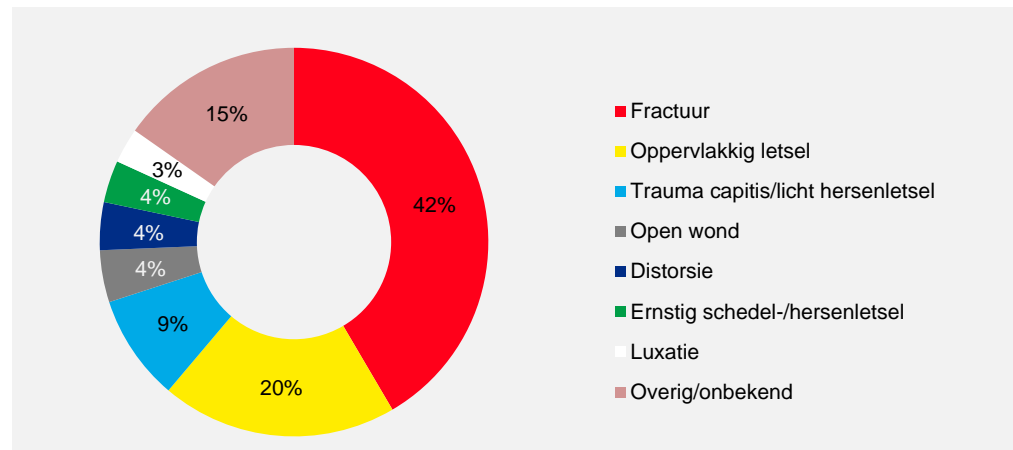
Bron: Letsel Informatie Systeem 2018, VeiligheidNL

2.4

Letsel

Een groot deel (51.500, 42%) van slachtoffers die zijn behandeld op een SEH-afdeling i.v.m. letsel als gevolg van een verkeersongeval in 2018 heeft geleid tot een fractuur (Figuur 7). Twintig procent (24.400) van de verkeersslachtoffers had oppervlakkig letsel. Daarnaast hebben in totaal 15.300 (12%) verkeersslachtoffers hersenletsel opgelopen, waarvan 10.900 licht hersenletsel en 4.300 ernstig hersenletsel. De letsels die als overig/onbekend staan genoemd (15%), bestaan onder andere uit spier- of peesletsel, na onderzoek geen letsel en onbekende letsels.

Figuur 7 Verkeersongevallen 2018; SEH-bezoeken naar type letsel

Bron: Letsel Informatie Systeem 2018, VeiligheidNL

Tabel 3 toont de meest voorkomende letsels behandeld op een SEH-afdeling als gevolg van een verkeersongeval in 2018. Licht hersenletsel (10.900) en polsfracturen (7.800) komen het meeste voor.

Tabel 3 Verkeersongevallen 2018; SEH-bezoeken naar top 5 meest voorkomende letsels

	Aantal	%	Aantal per 10 miljoen reizigerskilometers ¹
Trauma capitis/licht hersenletsel	10.900	9	0,56
Polsfractuur	7.800	6	0,40
Fractuur sleutelbeen/schouder	6.800	6	0,35
Fractuur hand/vinger	5.400	4	0,28
Fractuur elleboog	5.000	4	0,26

Bron: Letsel Informatie Systeem 2018, VeiligheidNL; Onderzoek verplaatsingen in Nederland 2017, Centraal Bureau voor de Statistiek

¹ Reizigerskilometers zijn niet bekend voor 2018. Er wordt aangenomen dat het aantal reizigerskilometers in 2018 gelijk is aan het aantal in 2017

2.5

Kosten

De kosten van slachtoffers die een SEH-afdeling van een ziekenhuis zijn behandeld en/of zijn opgenomen in het ziekenhuis na een verkeersongeval bedroegen in 2018 naar schatting €760 miljoen (Tabel 4). Deze kosten bestonden uit directe medische kosten (€400 miljoen) en verzuimkosten (€360 miljoen). De kosten bij fietsers waren het hoogste (€440 miljoen) van alle verkeersdeelnemers. Dit komt voornamelijk door het grote aantal SEH-bezoeken in deze groep. De totale kosten voor de gewonde fietsers

waren ruim drieënhalf keer zo hoog als voor inzittenden van personenauto's. De gemiddelde verzuimkosten bij motorrijders (€11.000) waren het hoogste van alle verkeersdeelnemers.

Tabel 4 Verkeersongevallen 2018; Directe medische kosten en verzuimkosten¹ naar verkeersdeelname

	Directe medische kosten		Verzuimkosten	
	Gemiddeld (€)	Totaal (€)	Gemiddeld (€)	Totaal (€)
Verkeersongevallen totaal	3.100	400.000.000	7.700	360.000.000
Fiets	3.000	240.000.000	7.700	200.000.000
Personenauto	3.300	60.000.000	7.800	63.000.000
Brommer ²	2.300	33.000.000	5.800	41.000.000
Motorfiets, motorscooter	3.500	15.000.000	11.000	29.000.000
Voetganger	3.900	14.000.000	9.200	11.000.000

Bron: Letsel Informatie Systeem 2018, VeiligheidNL; Letsellastmodel 2018, VeiligheidNL i.s.m. Erasmus MC

¹ Directe medische kosten en verzuimkosten voor verkeersslachtoffers die op de SEH-afdeling werden behandeld en/of werden opgenomen in het ziekenhuis

² Brommer, snorfiets, scooter, fiets met hulpmotor

Over VeiligheidNL

VeiligheidNL is een onafhankelijk expertisecentrum met de missie om ongevallen te voorkomen door veilig gedrag te stimuleren. We helpen mensen hun veiligheid te vergroten in en om het huis, maar ook op straat, op school en op het werk. We monitoren en signaleren ongevallen en letsel en onderzoeken welke vorm van preventie effectief is. Voor de monitoring is het Letsel Informatie Systeem (LIS) de basis, een registratiesysteem bij een representatieve steekproef van Spoedeisende Hulpafdelingen (SEH's) in Nederland, maar we rapporteren ook dodelijke ongevallen en ziekenhuisopnamen door letsels.

We ontwikkelen effectieve gedragsinterventies die praktisch, oplossingsgericht en op maat zijn en voeren deze ook deels uit. Ten slotte delen wij onze kennis en kunde direct met onze doelgroepen of via professionals, samenwerkingspartners en ambassadeurs. We werken voor en met overheden, bedrijven, zorgverleners en particulieren.